

8-7
7-

ԴԵՂԻՆ ԶՆՈՒՆՈՅԸ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԷԿ ԱՐԱՐ

A II
29611

Հ ա յ ա ց ու զ

Մ Ի Հ Ր Գ Ո Ց Մ. Հ Ա Յ Ն Ա Ջ Ն

Գերասան և Յուշարար

Հրատարակիչ՝ ՅԱԿՈԲ ԱՐԲԱՀԱՄԵԱՆ

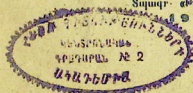
Պատր Թի, Բեօիս Լճ. Խան

Ե. Պ Ո Ւ Դ Ո

Տպար. ճեղ. ՈՂԻՒՆՈՒՄ

1920

HARVARD UNIVERSITY
627 WASHINGTON ST.
BOSTON MASS.

H 4

g 611 g 62/2 3 strings

	10.

(Սեմեալկ մը, մեղսեղը դուռ մը. — Աջ կողմը դուռ. —
Զախ կողմը Երմինեկ եւ սեղան, արուանք)

ՏԵՍԻԼ Ա.

Յիկին Յիւրան, Անարօլ

Տիւրան. — (Կամաց մեղսեղի դուռնէն կը մտնէ
ձեռքը կաթի ամանով մը) ձայն չի հանելով մտնենք.
ոտքի դաս տուող վարպետ մը խաղալէն յոգնած կ'ըլ-
լայ եւ շուտ չ'արթննար... բայց կարծեմ՝ թէ ձայն
կայ. արթնցած ըլլալու է:

Անաթ. — (ճեղքէն) դուք է՞ք տիկին Տիւրան:

Տիւրան. — Այ՛ո, պարոն Անաթօլ. անհանգիստ
մի ըլլաք. քիչ մը վերջը սենեակնիդ կարգի կը դնեմ:

Անաթ. — (ճեղքէն) բաւական ժամանակ կայ ոմ
անկողնէս ելած եմ, ածիլուելու զբաղած եմ... հապա
մատմադէլ Պաթխաթինը ինչպէս է:

Տիւրան. — Քեռորդի՞ս... գէշ չէ՛...

Անաթ. — Այո տառաւոտ դինքը չիպիտի կրնանք
տեսնել:

Տիւրան. — Զ'պիտի կրնանք տեսնել, որովհետեւ
քեռորդիս ձեղի համար քիչ մը բան... այսինքն...
ինչպէս հասկննեմ... քիչ մը սանկ... խարդախ...
քիչ մը թէթեւասլի ըլլալնիդ զուրուցեց...

Անաթ. — (սեմեալէն դուրս ցատկելով) թեթեւ
հովի նման. (տառաց չափքի խաղալով) թիրալլալլա...
թիրալլալլա... (Տիւրանը գրկելով մեկ ոտք օդին մեջ
մնալով):

Տիւրան. — Բայց խնդրեմ թողէք զիս պարօն Ան-
աթօլ, տեսնողները ինձ պիտի ըսեն... ոտքերուս
թեւաւոր եւ սրունքներուս «նազիք» ըլլալը պիտի

ըսեն... տիկին Տիւրան, դուք խաղալ ցատկելէ չէք ախորժիր...:

Տիւրան.— Խելօք կեցիր ըսինք ա'...:

Անաթ.— Ասկէ զատ քեզի համար ինչեր կըսեն գիտէք:

Տիւրան.— Ի՞նչ բաներ կըսեն...:

Անաթ.— Մի վշտանաք խնդրեմ. տիկին բաւական մօրուք ունիք, կանանց համար մօրուքը ատաքինութեան նշան է. մօրուսաւոր կանայք վտանգը անցուցած կ'ըլլան:

Տիւրան.— Ես այդ ըսած վտանգներդ նրիտաւարդութեանս առեն անցուցած եմ...:

Անաթ.— Յայտնի բան է որ ատանկ է... բայց ըսէ ի՞նչ կընէք:

Տիւրան.— Ձեր նախաճաշը բերի:

Անաթ.— Ձանձրոյթ մի տոնէք. ես այսօր նախաճաշ դուրսը պիտի ընեմ. պարի դատ տուած օրիորդներուս հետ մէկտեղ. կը հասկնաք ա'... բմիչկներէն և պարի ուսուցիչներէն օրիորդները և տիկինները բնաւ չեն քաշուիր:

Տիւրան.— Իբաւ կըսէ՞ք...:

Անաթ.— Ասկէ զատ բնական է խոնարհ և կատուդ ըլլալուս, զիս էրիկ մարդու տեղ չին դնել:

Տիւրան.— Բայց Պաթիսթինին ըսածը տարբեր է, կըսէ թէ կանանց խոնոյքին և զուարճութեանց մէջ մանկիք բան չէ:

Անաթ.— Ամմա ըրիր հա'... կնիկ մը տեսնելուս պէս բանձարի նման կը կարմրիմ և տերեւի նման դողդղալ կը սկսիմ. ասոր հասար է սր չի յառաջդիմաց' հապա այս ա'հկոտ վիճակս չեղած ըլլար ես այսօր Օբէրա թատրօնին մէջ լաւ պարող մը կ'ըլլայի:

Տիւրան.— Արդեօք ի՞նչը արգելք եղաւ:

Անաթ.— Ըղեղիս յատկութիւնը, սրունք՝ երուս:

Թարմութիւնը, զարձաւածքիս, թռչունի նման թեւ
թեւութիւնը կը տեսնէք կոր ա՛, մի ուրանաք, որով-
հեռեւ ուրանալը օգուտ չունի:

Տիւրաւ.— Է՛... վերջը...

Անաթ.— Այսչափ՝ բնական դարգացումիս հետ
մեկտեղ, զգացած սիրոյս հակառակ սրտիս դուռները
բնաւ բացուած չէր. այս խօսքիս հաւատացէք տիկին
Տիւրաւ. կի՛ն մը տեսնելու պէս ձեռքս ոտքս կը կտրի.
պարել չէ որ սիրտէս դարձուածի պէս կ'ըլլամ. ինչ
որ է բարեկամներէս մէկուն առաջարկութեամբը Օրէ-
րա թատրոնին նախկին տնօրէն պարոն Լուարինի
դիս թատրոն բնդունեց, ստաջին անդամ ըլլալով աղջ-
կոն մը հետ երկու անգամ պարելու համար բէմ պիտի
ելլէի. թատրոնը լեփ լեցուն էր, ասեղ ձգելու տեղ չի-
կար. ինծի տնօրէնին ներկայացնողն ալ օթեակ մը
նստած էր, բէմ եկայ, գլուխս դեղին բէրութեա մը
կար, մետաքսէ մալեա մը հագած էի. ամբողջ ժողո-
վուրդը ձեռքերնին դիտակով դիս դիտելու եկած էին.
կրակի պէս կը պարէի կոր. մէկ ոտքս գետին զար-
նելով վեր թռած ժամանակս քիչ առաջ դուրցած պա-
րող աղջիկները բէմ եկան, կուրծքերնին բաց, սը-
րունքնին բաց, 5-6 մատ երկարութեամբ մէյ մէկ
թիւլ շրջազգեստ հագած, ասոնք տեսայ չ'տեսայ, աչ-
քերս մթաղնեցան. սրունքներս իրարու մէջ անցաւ,
զլխէս վար տաք տաք քրտինք մը հոսիլ սկսաւ խա-
ղացի, խաղացի բացջ ուր է այն առջի ուժը, սիրտս
կը դարնէ, ձեռքերս կը թողան, ամեն մարդ սկսան
պօռալ չեղաւ, չեղաւ, չըլլար կոր, մարելու աստիճան-
ին կը հասնիմ, կամաց կամաց ներս կը քաշուիմ, մէ-
կու մը չերեւալով կը հանուիմ, կը հագուիմ, ետեւի
դռնէն կը փախիմ:

Տիւրաւ.— Շատ բան...

Անաթ.— Ահա մինջեւ այսօր Օրէրա թատրոնը

ոտք չեմ կոխած. պարող աղջիկներէն կը դահիմ. տալ-
բուստ մը ճարելու համար հոս գպրոցները պարի դաս
կուտամ:

ՏԵՍԻԼ Բ.

Նայնի և Պարխարին

Պաթիս.— (դուրսէն) Հօրաքոյր, հօրաքոյր.

Տիւրան.— Ան է, եկայ:

Պաթիս.— (դուրսէն) Պիտի դաք հօրաքոյր.

Անաթ.— Ներս եկէք մատմողէլ, եկէք մի վախ-
նաք.

Պաթիս.— Շնորհակալ եմ պարօն Անաթօլ, հօ-
րաքոյրիս բան մը պիտի խօսիմ.

Տիւրան.— Ես հոս եմ աղջիկս, մի վախնար եկուր
(կը մտնի)

Անաթ.— Ի՞նչու համար կը քաշուիք օրիորդ.
հոս օտարական չի կայ, հոս եղողները ձեզ կը սիրեն.

Պաթիս.— Տարակոյս չկայ. արդէն սիրելնիդ դու-
րուցած էիք.

Անաթ.— Նորէն կը կրկնեմ որ կը սիրեմ ձեզ:

Տիւրան.— Ա՛ հողիս, եթէ զիրար կը սիրէք նէ
խոստովանեցէք, գործը ինքնին կ'ըլլայ կը լինայ.
երկուքնիդ միտսին աշխատելով կապուիք. պարօն
Անաթօլը իր սրունքներուն շնորհիւ, աղջիկս ալ իւր
մատներուն շնորհիւ դրամ կ'ընաք չահիլ. գալով ամ-
ուսնանալու՝ այնտեղ ալ դժուարութիւն մը չեմ տես-
ներ:

Անաթ.— Տիկին Տիւրան. կը խնդրեմ ներսէն
զվարկա և վրանոցս բերէիք:

Տխրան.— Հիմայ քեզի պէս փէսացուս ամենայն
հաճոյքով կ'ընդունիմ (աջ կողմի սեմեակը կը մտնէ)

Անաթ.— (Ինքն իրեն) Փեսայ մի. դրանը չուանը
քաշելու համար հա՛... վա՛յ դիտուդ...

Պաթիս.— Հօրաքոյր

Անաթ.— (Գրկելով) Մի երթա՛ք օրիորդ, կարծեմ
թէ ննջած ենեակիս քովի սենեակն է. ձերը:

Պաթիս.— Այո՛, պարոն Անաթօլ, մինչեւ որ վար-
ձակաւ մը ելլէ ես հոն պիտի պատկիրմ:

Անաթ.— Սենեակին մէջ ձեր կողմը պատին կից
իմ մօտեակայս, ինչ աղուոր բան... բայց ինչու կը
կարմրիք օրիորդ, մէջտեղը պատ մը կայ և կղպուած
դուռ մը.— բանալին ալ կարծեմ ձեր քովն է:

Պաթիս.— Ո՛չ, պարոն, բանալին հօրաքոյրս առաւ.

Անաթ.— Բայց հօրաքոյրդ քովէն կարող էք
առնել:

Պաթ.— Ո՛չ պարոն, այն դուռը միմիայն ամուս-
նոյս համար կրնայ բացուիլ.

Անաթ.— Ահ, այո՛, այն դուռնէն մօտեղ ամու-
սինը որչափ երջանիկ մէկը պիտի ըլլայ (Ինքն իրեն)
նորէն կարմրեալ:

Պաթիս.— (Վեր վար պստելով) Պարոն Անաթօլ,
ներսը պիւռոյին վրայ դեղին ձեռնոցները կայ պիտի
հագնի՞ք.

Անաթ.— Ո՛չ թող մնան, այն ձեռնոցները թառ-
րոն զացած ժամանակս կը դարձածեմ. հա՛ աղէկ միտ-
քս ինկաւ, հօրաքոյրիդ մաքրելու համար մէկ ծրար
ձեռնոց տուած էի, ի՞նչ ըրիք.

Պաթիս.— Լուացի հիմայ կը զրկէմ.

Անաթ.— Անոնք դուք անձամբ բերէք. կը հաս-
կնաք. և տառվ պատճառ մը եղած կըլլայ որ իբարու
հետ տեսնուինք:

Պաթիս.— Մեր ամուսնութեան մասին.

Անաթ.— Այո՛. և թէ այսօր օրինո՞ղ.

Տիւրան.— Բայց աղջիկս, աղէկ միտքս ինկաւ, ինծի բան մը գուրցելու համար եկած էիր, զրուցեալիքդ ի՞նչ էր...

Պաթիս.— Աղէկ ըսիր, մոռցեր էի. ցրուիչը եկեր վարը կ'սպասէ:

Տիւրան.— Խնդճ մարդ ինծի կ'սպասէ. ինծի համար նամակ ըերած է... պարոն Անաթօլ քանի որ այսօր չէք ուզեր կաթ խմելու. ես կը խմեմ, (կաքը կառնէ)

Պաթիս.— (իմեցիրեն) զիս շատ կը սիրէ. (բարձր երթան հօրաբոյր).

Անաթ.— (կամաց) մի երթաք օրինո՞ղ

Պաթիս.— Հօրաքոյրը քովս չեղած ատեն մինակ գտնուիս անվայել է:

Տիւրան.— Եկուր աղջիկս (կերբան)

ՏԵՍԻԼ Գ.

Յ. Գարօլ (Քանկօնը հագնելով)

Անաթ.— Գէշ աղջիկ չէ. միայն ամուսնանալու փափաքը էվէլօք է. ի՞նչ որ է. եթէ ամուսնանանք գէշ չ'ըլլար (ժամացոյցը նայելով) ա՛յ. ժամը ինն է. հապա աղջկանց գալոցը նախաճաշ պիտի ընէինք. այս գեղուհիները զիս շատ գոհ կը թողուն կօր. ընաւ ինձմէ չեն ալ քաշուիր. այսօր շատ աղուոր պիտի դուարձանամ. (խորի դուռը կը զարնուի) այն ինչ է... արդեօք Պաթիսթինը եկաւ (նորէն կը զարնուի)

ՏԵՍԻԼ Դ.

Ս.Ա.Պ.ՈՒԼ, ՅԻԿԻՄ ԲԷԺԻ

Տիկին.— (դուռսէն) Բացէ՛ք, բացէ՛ք:

Անաթ.— (բանալով) Հրամայեցէ՛ք:

Տիկին.— (անապարանօք) Պարօն զիս ազատեցէ՛ք

Անաթ.— Ո՞վ Ատառած իմ:

Տիկին.— Զիս ազատեցէ՛ք, ասպա թէ ոչ կորսուած
եմ:

Անաթ.— Տիկին...

Տիկին.— Պարօն, կեանքս ու պատիւս ձեր ձեռ-
քն է:

Անաթ.— Ատոնք աղէկ, բայց ձեզ ճանչնալու պա-
տիւր...:

Տիկին.— Ով ըլլալս զերջը կը հասկնաք (վախով)

Անաթ.— Ի՞նչ կայ...:

Տիկին.— Ան է...:

Անաթ.— Ո՞վ է...:

Տիկին.— Բան մը մի զլրուցեր. երկուքնիս ալ
կ'սպաննէ:

Անաթ.— Կ'սպաննէ մի... (տիկինը կ'երթայ աջ
դուռը կը զոցէ) ան ի՞նչ է ննջատենեակս մտաւ:

ՏԵՍԻԼ Ե.

Ս.Ա.Պ.ՈՒԼ, ԲԷԺԻ

Բէմի.— (Բարկացոս ներս կը մտնէ) Արդեօք հո՞ս է

Անաթ.— Առ հատ մալ:

Բէմի.— (չորս կողմը դիտելէ վերջ) Պարօն...

Անաթ. — Ան ո՞վ է . . . :

Րէմի. — Հրամանքնիդ խոտլած կը տեսնեմ :

Անաթ. — Այո՛ , քիչ մը շուտ կը բարբոթիմ , ժամ մըն է որ պարի վորձ կընեմ կոր :

Րէմի. — Բնաւ մէկը չի տեսաք :

Անաթ. — Ի՞նչ հրամեցիք . . . :

Րէմի. — (բարկացած) Բնաւ մէկը չի տեսաք . . . :

Անաթ. — Ձեւ հասկնար :

Րէմի. — (բարկութեամբ) Պրէ մարդ (կակուղցած) ներողութիւն (գրպանեն զոյգ մը դեղին ձեռնոց հանելով) ձեզմէ ծառայութիւն մը պիտի խնդրէի :

Անաթ. — Քաւ լիցի . . . աղատ էք . . . :

Րէմի. — Սա՛ ձեռնոցները անդամ մը ձեռքերնիդ անցնել հաճէիք :

Անաթ. — Ներողութիւն , արդեօք , մանրավանտ էք :

Րէմի. — Կատուկին ժամանակը չէ . սա ձեռնոցները ձեռքերնուդ պիտի անցնէ՞ք : Այո՛ կամ ո՛չ . . .

Անաթ. — (առնելով) հիմա՛յ . (ինկիռեն) բան մը հասկցայ նէ արատ ըլլամ :

Րէմի. — Այո՛ . . . :

Անաթ. — Այս ձեռնոցները փոքր են , ձեռքիս չի յարմարեցաւ .

Րէմի. — Պզտիկ է , նեղ է . . .

Անաթ. — Հազիւ հազ երեք մատներս մէջը առաւ :

Րէմի. — Տեսնեմ . . . չառ չիռակ է . (առնելով) ձեզի անհանգիստ ընելուս համար ներողութիւն կը խնդրեմ :

Անաթ. — Ինչմէ խնդրած ծառայութիւննիդ այսէր :

Րէմի. — (Յրբալով) Այո՛ . . . :

Անաթ. — (ինկիռեն) Ի՛նչ զարմանալի մարդիկ երթաւ բարոզ :

Րէմի. — (զառնալով ուսին կը զարնէ) Հա՛ , / բաւազէ՞ք միտքս հիշաւ :

Անաթ. — Ուրիշ բան ալ կայ... :

Բէմի. — (ձեռնոցները գլխաւորին մեզը նետելով) քանի որ ձեզմէ խնդրած ծառայութիւնը խօսք կուտայ որ պիտի կատարէք. այո՛, այսօր ձեռք ծառայութիւն մը պիտի խնդրեմ, դուք պատուաւոր մարդու մը կը նմանիք, ես այս դադարները ձեզի կընամ պարզել, իմ հոս այցելութիւնս, քէնէն ի՛մէն. առանց ինքնակաւ. ներս մտնելու, ձեզի ներկայացուցած ձեռնորդները, ձեր ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալու վատահմ :

Անաթ. — Է՛, քիչ մը... :

Բէմի. — Պարտն, ես ալ հոս կը ընտելիմ. այս չէնքին առաջին յարկը, և արհեստ ալ մասնագէտ է :

Անաթ. — Բնաւ չէք նմանիր կոր... ինչ որ է նստեցէք :

Բէմի. — Ախ, երիտասարդ և գեղեցիկ կնոջ մը հետ ամուսնանալու համար նաւաստութեան հրաժարեցայ, մարդոց մէջ երջանիկ չի կրցայ ըլլալ. այս կնոջ հետ :

Անաթ. — Այսինքն իշուաւս կգաք... :

Բէմի. — (տեսնելով) Ի՞նչ ըսիք :

Անաթ. — Ո՛րչինչ... կը խնդրեմ պարտն մասնագէտ շարունակեցէք :

Բէմի. — Ժամանակէ մը ի վեր տեսալ մը կատարածներու ենթակայ էի. վերջապէս երէկ իրիկուան դէմ մէկէն ի մէկ սենեակս մտայ կինս տակն ու վրայս ինքնա մէջ գտայ. կատարածի մատուցեցայ, ու սենեակին ամեն կողմերը փնտռելէս յետոյ անկողինս մտայ :

Անաթ. — Բայց մինչեւ այս կէտը վախճալու ըսն մը չեմ գտներ :

Բէմի. — Բայց այս առաւոտ, արահէն անցած ատենս թիկնաթողին վրայ ի՞նչ գտնեմ աղէկ, զոյգ մը դեղին ձեռնոց :

Անաթ.— Այդ ձեռնոցներն ինքնիրեն հոտ չի դար
ի՛ հարկէ :

Բէմի.— Կինս ալ դուլս կը դռնուէր. երեսը նա-
յեցայ որ գեղնեցաւ, ձեռնոցներուն վրայ յարձակեցայ
այդ միջոցին կինս կերակուրի սենեակը մտաւ և դու-
ռը գոցեց. աղէկ գիտեմ որ բարկութենէս աղօտելու
համար պահուըտելու միջոց մը կը փնտռէ կոր :

Անաթ.— (մոռնալով) Աման, արդեօք այն կիննէր :

Բէմի.— Ի՞նչ ըսիք :

Անաթ.— Փախաւ անանկ չէ՞ :

Բէմի.— Այո՛, փախաւ. բայց փողոց ելած չէ,
որովհետեւ դռնապան կինը դուրս ելլելը չէ տեսած
այո՛ կը պնդեմ թէ հոս տանը մէջ է. իւր սիրահարին
սենեակը դժոխք ալ երթալու ըլլայ պիտի դռնմ,
անիկայ սենեակը պահող մարդն ալ օրտի սատկեցնեմ
տորճանակ, սուր. նիզակ, դանակ ինչով ըլլանէ ըլ-
լայ. (Անաթօլին դողալը տեսնելով) Բայց... դուք ի՞նչ
կըլլաք կոր... գեղնեցաք... :

Անաթ.— Շատ շիտակ է... ինքզինքս գէշ կղզամ,
կոր... որովհետեւ այս տեսակ գործերէն շուտ կ'ղղաց-
ուիմ... մանաւանդ մանամարտելէ... աման հիմա պի-
տի մաքիմ... պարոն պիտի մաքիմ (տքստին վրայ կիյ-
նայ)

Բէմի.— Վայ չար սատանայ. ինքզինքնիդ եկէք,
ձեզի գէշութիւն ընելու միտքով չի գրուցեցի... կը
ներէք, օտը քօյօն և այլն... բան մը չիկայ հոտոտել-
իք (շուարած աջ կողմի սեմեակը կը վազի)

Անաթ.— Ո՛վ Աստուած իմ, ո՞ւր կերթայ, Բէմի
(կուգայ) մեռայ, լինդայ :

Բէմի.— (ձեռքը շիտ մը) դտայ, դտայ. (երեսին
ջուր կը սրկի) խելքերնիդ գլուխնիդ բերէք մի վախ-
նաք բան չիկայ :

Անաթ.— (եղելով) Այո՛ կ'անցնի.

Բէմի.— Կը ներէք ժամանակ կորսնցնելու չիդար
տանը մէջ փնտռելու է. բայց ձեզմէ բան մը պիտի
խնդրեմ, կի՛նս տեսնելնուդ պէս իմ կողմանէ ինչ որ
պէտք է դործագրեղէք: Լաւ նայեցէք որ փողոցի դռ-
նէն դուրս չելլէ հիմակո հիմայ մնաք բարով. բարի
դրացիս, աման դլխարկս սենեակը մօռցայ (Յորհն սեմ-
եակը կը մտնէ)

Անաթ.— Ո՞վ Աստուած իմ, նորէն սենեակ մտաւ:

ՏԵՍԻԼ 2.

Անաթօլ, Բէմի, Յիկիմ Տիւրան

Տիւրա.— (Յորհն) Միւսիւ Բէմի... միւսիւ Բէմի

Բէմի.— Դռնապան կինն է (Անաթօլին) կը ներէք
պարոն:

Անաթ.— (Ինքնին) Ձը դտաւ... չիտակը աղէկ
էրիկ կինիկ... պահուրուտուք կը խաղան կոր:

Բէմի.— Էկուր նայինք տիկին Տիւրան... ինչ
լուր տեսնենք ընաւ մէկը դուրս չելա՞ւ:—

Տիւրան.— Ոչ մէկը...

Բէմի.— Հապա երեւի իրիկուան դէմ մեր սենեա-
կէն ելելը տեսար:

Տիւրան.— Ես չի տեսայ. մեր դրացի վարի յարկը
նստող կինը տեսէր է, քալէ երթանք, թողան բացա-
արէ քեզի:

Բէմի.— Շատ աղէկ... ես քեզի կը հաւատամ:

Տիւրան.— Այս դործին մէջ պէտք եղածը ընելու
համար ձեր խոստացած 2 ոսկին ալ չեմ ընդունիր.
որովհետեւ պատուաւոր կին մըն եմ... եթէ
ձեռքէս դալու ըլլայ անպատիւներուն ամենքն ալ կայ-

բեմ կը մըկեմ. մոխիր կը դառցնեմ. միւսիւ Անաթօլ
առաջին յարկը նստող այդ զեղեցիկ կիներ կը ճանչնաք
այնպէս չէ՞ (Անաթօլ նօսն կընեմ) այն ինչ է... այդ
ինչ պիտի ըլլայ...

Րէմի.— (Երբայու վրայ ետ դառնալով) Ի՞նչ...

Անաթ.— (Խնդալով) Ե՞ս... քիթս քերուեցաւ...

Տիւրան.— Ով գիտէ հիմայ որուն սենեակն է
(Անաթօլին նօսն կ'ընեմ) ա՛

Րէմի.— Պարոնը միայն այս երկու սենեակը կը
բռնէ, ուրիշ սենեակ չի կա՞յ...

Տիւրան.— Ո՛չ երեք սենեակ բռնելու համար (դուռը
Երբայու կըլլան Անաթօլ եր կամսեմ) Այ... ինչո՞ւ կըս-
տըթեցիր:

Անաթ.— Երթաք խորով պարոն անհող եղեք.
կինդ տեսնեմ չի տեսնեմ... (կ'երթան)

ՏԵՍԻԼ Է.

Անաթօլ (Առանձին)

Անաթ.— (դուռը կը գոցե, չիյնալու համար կը
կոքնի լեռոյ դրան ճիւղ դնելով յառաջ կուգայ) Մտա-
վածառ այնպէս չէ՞... արհեստը փոխեր է. բայց մը-
սավածառի վիճակը չէ կորսնցուցած... Աստուած իմ.
փողկապէս մինչեւ հաղած գուլջաներս ջուրին մէջն
եմ. արիւն քրտինք մտայ, հապա սենեակին ոտէն
կողմը եթէ փնտռելու ըլլար... հապա կինը ննջասնե-
եակս դառուելու ըլլա՞ր... քանի միտքս կիճնայ կը
զոգամ և մարելը բան մը չէ...

ՏԵՍԻՆ Ը.

Անաթոլ, Յիկիմ Բեմի

Տիկին.— Կամաց մը սենեակէն կ'ելլէ, չորս կողմը կը դիտէ, յետոյ Անաթոլին քով ետքալով) Պարոն...

Անաթ.— Ա՛յ... անիկայ դիտցայ...

Տիկին.— Ինձի վախցուցիք:

Անաթ.— Ամուսինդ դիտցայ. ամուսինիդ վիճակը յայտնի է արդէն. քիչ մը տարօրինակ է, այսինքն վայրենաբարոյ...

Տիկին.— Ա՛յ, դիտեմ... Թշուարութեանս պատճառն ալ ամուսնոյս այս վիճակն է. ա՛յ, պարոն, քովերնիդ ամօթէս դետինը կանցնիմ կոր. ամուսնոյս ձեզի գուրցած խօսքերէն այնպէս կը հետեւցնեմ որ իմ մասին գուք ալ լաւ դադարար չէք կազմեր:

Անաթ.— Քաւ լիցի տիկին. (Ինքնիւրեմ) Ի՞նչ դեղնցիկ կ'ին:

Տիկին.— Ես բնաւ ամուսինս չեմ խաբած:

Անաթ.— Այսպիսի մարդ մըն խաբելն ալ կարելո՞րութիւն չունի:

Տիկին.— Ամենեւին պարոն, ամենեւին, ես յանձաւոր չեմ, ամուսինս. ազգական ու բարեկամներու հետ աւերուած է. և անոնց հետ տեսութիւն ընելէ զրկած է զիս, մինչեւ անգամ հարեղբօրս տղան իղիւտօրէն ալ վերջին ծայր կը նախանձիւ ամուսինս բնաւ չի ճանչնար այս տղան, բայց գիտէ որ միասին մեծցած ենք, եթէ անիկայ սենեակս դռնելու ըլլար...

Անաթ.— Ըսելէ թէ այս նախանձոտ մարդը, սենեակնիդ դռնուդ այդ երիտասարդին հարեղբօրդ տղան ըստ չը դիտեր կոր:

Տիկին.— Ձ'դիտեր, որովհետեւ Պօրթօ ըլլալը գիտէ. ամուսնութենէս չորս տարի առաջ արդէն Պօրթօի թատրոնին համար պարող մը գտնելու համար Բարիդ եկեր է. որովհետեւ Պօրթօի թատրոնին գանձապետն է։

Անաթ.— Պարող մի՞...։

Տիկին.— (աջ կողմի դուռը ցուցնելով) դիմացի պանդոկը կը բնակի կոր, ամուսինս տունը չեղած ատենը. ինծի գաղտնի աեսութեան եկած էր. և հաւատացէք որ հազիւ հինգ վայրկեան մնաց։

Անաթ.— Վստահ եմ տիկին վատահ եմ (իցցիքեցի) ի՞նչ անուշիկ նօնօշիկ բան է։

Տիկին, հիմա կ'ուզեմ որ հօրս տունը երթամ ինքն ալ եթէ հոն ետեւէս գալու ըլլայ պէտք եղածը պիտի ընեմ. որովհետեւ հօրմէս կը քաշուի. և կրորդ իբրեւ դրամօժիտ տալիք դրամնէս տակաւին պահանջ ունի։

Անաթ.— Շատ չիտակ է. գործին ծարր դրամ կայ մասվածաոր դիւրին դիւրին ձեր օձիքը չի ձգեր, ազէկ ամա եթէ ձեզի հոս բռնելու ըլլար։

Տիկին.— Հիւրասիրութեանդ համար դիւ չպիտի գտներ...։

Անաթ.— Այէկ ամա, քիչ մը առաջ սենեակ մտած ժամանակը ի՞նչ ըլլալս չէք գիտեր քիչ մնաց որ մարէի...։

Տիկին.— Հապա ես... մեռայ. վարագոյրներուն ետին պահուլտեցայ... աման ձայն մը կայ... տ' պարոն. յոյսս ձեր վրայ է...։

Անաթ.— Բայց, ներողութիւն տիկին փողոց պիտի ելլեմ։

Տիկին.— Ես ալ ձեզի այդ պիտի առաջարկէի. դուրս ելէք հօրս տունը դացէք. անունը Պէրթօ է. Սէնթ Օնօր փողոց 40 թիւ տունը. ինչ որ տեղի ունեցաւ իրեն պատմեցէք. թող գայ դիւ ազատէ։

Անաթ.— Բայց անձամբ. դուք երթաք աւելի աղէկ չէ՞։

Տիկինն. — Ձը լսեցի՞ք... գոնապա՛ն կի՛նը ղիս կը հետապնդէ :

Անաթ. — Ներողութիւն տիկին... ես չեմ կրնար գործ ունիմ :

Տիկինն. — Պարոն դթացէք... մի մերժէք :

Անաթ. — Ո՞ր փողոցը ըսիք... Սէնթ Օնօր փողոց թիւ 40 պարոն Պէրթօ, աշխատէս չէ՞. հօրդ դեղին ձեռնոցի պատմութիւնը ընկելու ատենս այդ ձեռնոցները քանի միտքս կուգայ կը դռամ կոր, հապա եթէ ձեռքիս յարմարելու ըլլար իմ տեղս ուրիշ մը ըլլար օձիքը ձեռք կուտար :

Տիկինն. — Ձեռնոցին կոշտանէ ալ վախ չսւնիմ, որովհետեւ անանք կարգի դրի :

Անաթ. — Ինչպէս ըրիք :

Տիկինն. — Գլխարկը ներսը մոռցած ատենը, ձեռնոցները մէջն էր. (դուռը կը զարնուի. Անաթօլ դէպի դուռը կ'երթայ) ներսը, քօնսօլին վրայ ուրիշ զոյգ մը դեղին ձեռնոց գտայ, անոնց հետ փոխեցի :

Անաթ. — (մտիկ ընելով) Կարծեմ մէկը կուգայ կոր :

Տիկինն. — Ես պահուրած (սեմեակ կը մտնէ) :

Անաթ. — Է՛յ թամամ, դարձեալ իմ ննջատենեակս մտաւ, ի՞նչ դեղեցիկ կին է. է՛... ինքզինքիդ եկուր, անտուկ... :

ՏԵՍԻԼ Թ.

Անաթօլ, (Պարիսպիմ)

Պաթիստինն. — (դուռսէն) Պարոն Անաթօլ... Պ. Անաթօլ :

Անաթ. — (դուռը բացելով) Ա՛հ Պաթիստինն է. ճիշտ ժամանակին եկաւ... :

Պաթ.— Եւրոպայի փոքր տները մեր կողմից միայն միայն չեն հարգուած, այլ նաեւ ինչպէս միջինական համարձակեցայ դալ, ըսելէ ձեզի վստահութիւն ունիմ:

Անաթ.— Եւրոպայի կողմից, եթէ ժամանակս ներկայումս ըլլար, (իմացիրեմ) չուտ մեկնելու է, Սէնթ Օնոր փողոց թիւ 40...:

Պաթ.— Ի՞նչ ըսիք... Ինչ հանդէպ այսպէս պարզ վերաբերմունք յոյց կուտաք: Ինծի ուրիշ գուրուցելիք չունի՞ք:

Անաթ.— Հիմա կու իմայ չունիմ օրիորդ...:

Պաթ.— (Լալով) Ինծի ճամբու կը գնէք:

Անաթ.— Ոչ, մի երթաք, բայց որովհետեւ կուտաք կոր (իմացիրեմ) է՛յ թամամ. երկու կնկան. երկու փորձանքի մէջ մնացինք.

Պաթ.— (Տուփը տալով) Եւրոպայի հարաւասիկ գեղին ձեռնոցներ: Ես լուսացի մաքրեցի:

Անաթ.— Դեղին ձեռնոց մի... Ես ձեռնոց չունիմ թող քուկդ ըլլան, չեմ ուզեր, ասիկէ վերջը, վարդագոյն, կապոյտ ձերմակ և կամ սև գոյն ձեռնոց պիտի գործածեմ, դեղին չըլլայտէ, ինչ գոյն կուզէ թող ըլլայ սա դեղին ձեռնոցները առ տար. վրաս մարելիք կուգայ կոր:

Պաթ.— Ո՛չ այստեղ բան մը կայ:

Անաթ.— Բան մալ չիկայ, կեցիր մի երթար. (իմացիրեմ) աղէկ որ սենեակին դուռը կը պակցի բանալին ալ վրաս է:

Պաթ.— Հիմայ ես կերթամ հօրաքրոջս ամեն բան կը պատմեմ:

Անաթ.— Ո՛չ ոչ օրիորդ, կը խնդրեն մի երթար դուն հոս կեցիր. ես վայրկեան մը երթամ դամ, այնուհետեւ մեր ամուսնութեան մասին կը տեսակցինք չըլլար...:

Պաթ.— Անանկ է նէ կը մնամ:

Անաթ.— (ընթերցելով) Վայ ինձի.— այսօր ճաշի
հրաւիրումն էի.— Սէնթ Օնօր փողոց թիւ 4) պարոն
Պէրթօ....

Պաթ.— Կերթաք կոր....

Անաթ.— Այո՛, բայց չլաւ իմայ կուգամ(կերթալ)։

ՏԵՍԻԼ Ժ.

Պարիսքին (առանձին)

Պաթ.— Կը տեսնես ի՞նչ ընդունելութիւն ըրաւ։
Օֆ... ինչ հոգս, դեպք հիմայ շուտ մը պիտի վերա-
դառնայ և մեր ամուսնութեան ժամին պիտի խօսինք։

ՏԵՍԻԼ ԺԱ.

Պարիսքին, Յիկին Յիւրան

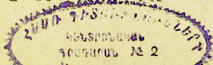
Տիւրա.— Պաթիւտին, եղածները լսեցի՞ր. Պ.
Րէմին իւր կնոջը մօտին Անաթօլէն կը կատկածի կոր։

Պաթ.— Ի՞նչ կըսէք....

Տիւրա.— Երեւի շիտակ Անաթօլէն չէ, այլ երկ-
րորդ յարկը բնակող գրադիրէն կատկած ունի, որով-
հետեւ այդ գրադիրը այս ատեն օտ իւր պաշտօնատեղին
դադած ժամանակ սենեակը կղպեր բանալին ալ միա-
տին աներ է, յայտնի է որ այս երկրասարդը բնա-
բանալին չեր տաներ, միշտ դռան վրայ կը ձգէր։

Պաթ.— Բոկ է Պրն. Րէմին կինը այդ երկ-
րասարդին սենեակն է։

Տիւրա.— Պրն. Րէմին կը կատկածի կոր, այս
պա՛ճառաւ քիչ առաջ Անաթօլին տունէն ելելէ եր-
թայլ սենեակով, անոր ետեւէն գնաց։ Անպատճառ
այս գործին մէջ այդ երկրասարդին հետ բան մը

ունի որովհետեւ քիչ առաջ ինծի հետ ոտքով նշաններ
կ'ընէր կոր:

Պաթ.— Էիմա հասկցայ. ինծի ըրած պաղ ըն-
դունելութիւնը.— շուարումը, ա՛հ հիմայ կը հասկը-
նա՛մ. ա՛հ հօրաքոյր այս դործին մէջ խաղ մը կայ.
անպատճառ դժբաղդութիւն մը պիտի պատահի:

ՏԵՍԻԼ ԺԲ..

Նոյնք եւ Իգնոր

Իգիտ.— (շուարած մտնելով) այստեղ ըլլալուն
վստահ եմ.—

Տիւր.— Այս ին՞չ կուզէ կոր.

Իգի.— (չորս կողմը դիտելով) Իկ . ներկեցէք
այս յարկը ձերն է (իցցիքն)

Տիւր.— 'չ, պարոն, այս յարկը պրն. Անաթ-
օլը կը նստի:

Իգի.— Այդ Անաթօլը ո՞վ է. Ինչեհի է...

Տիւր.— Պարի ուսուցիչ է:

Իգի.— Պարի ուսուցիչ մի՞... կը խնդրեմ որ
իմ բնակած Պօրտօի պանդոկին հայող պատուհանը
ո՞ր կողմն է:

Պաթ.— Սա սենեակը պրն. Անաթօլին պատկած
սենեակը...

Պաթ.— Ինչպէ՞ս... պատկած սենեակը մի՞...

Տիւր.— Արդեօք վարձու պարապ սենեակ
տեսնել կ'ուզէք. այդ յարկը այս չէ:

Իգիտ.— (մեկուսի) ըսել է հօրեղբօրս ազգիկը
պրն. Անաթօլին պատուհանը տեսայ, շատ զարմա-
նալի... (բարձր) տիկին կարելի չէ այդ նշատեանակը
տեսնել...

Տիւր.— Բայց այս յարկը վարձու չէ:

Պաթ.— Ատկէ ի դատ պրն. Անաթօլը դուռը կղպեց բանալին առաւ։

Իզի.— Եա'... (մեկուսի) սենեակը կղպուած է եղեր. դրանց նայելով բարձր ձայնով ի հարկէ հիմայ պրն. Անաթօլ կը վերադառնայ և ես ու կ'ըստասեմ։

Տիւր.— Պրն. հրամանեցէք նստեցէք.

Իզիտ.— Շնորհակալ եմ... տիկին հոս բնակող տիկին Բէմին կը ճանչնա՞ք...

Տիւր.— Այո', ամուսինը ձեզոյ փախող տիկիննը

Իզի.— (մեկուսի) կ'երևայ թէ Անաթօլը կը սիրէ որովհետեւ այս առաւօտ իւր ամուսնոյն նախանձութիւնը մէջ բերելով ժամադիր չեղաւ, (բարձր) ինչո՞ւ արդեօք ամուսինը ձեզեց փախաւ։

Տիւր.— Երիտասարդի մը հետ անվայել արարքներու մէջ դաժուակը է կարծեմ։

Պաթ.— Ինչէ՞ն գիտես հօրաքոյր, կարելի է սուտ է։

ՏԵՍԻԼ ԺԳ.

Նոյնի և Անաթօլ

Անաթ.— (տուարած) Աման, աթոռ մը տուէք.

Իզի.— (մեկուսի) Անաթօլը այս պարոնը ըլլալու է։

Անա.— (նստելով) Քիչ ջուր... ալ չեմ կրնար համբերել, լմնցայ, էզմուեցայ, փճացայ... դուռը դոցեցէք։

Տիւր.— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղաւ.

Անա.— Ահ, Տիկին Տիւրան... սիրելի մայրիկ շուտ վար սենեակնիդ իջէք, կը խնդրեմ եթէ դալու ըլլայ հոս չըլլալ իրեն յայտնեցէք։

Տիւ.— Բայց, պարոն արդեօք բան մը պատահեցաւ հիմայ կ'երթամ, (կ'երթայ)։

ՏԵՍԻԼ ԺԴ.

Իգլիսօր, Ա.Ասարօլ, Պարթիսիմ.

Պաթ.— Ինչ եղաք պրն. Անաթօլ

Անաթ.— Միբեյիս, զիս հանդիստ թող. աջ կողմի դրան նայելով ամբողջ եղածները սա կնկան իմացնելու է. Բայց չեմ գիտեր թե ինչպէս ընելու է:

Իգլի.— մօսեմալով վերջապէս եկանք պարոն.

Անաթ.— (մեկուսի) Աս ո՞վ է:

Իգլի.— Պարոն... այս տեղ զալուս նպատակը...

Անաթ.— Պարի համար ըլլալու է:

Իգլիս.— Կրնայ ըլլալ, բայց նախ և առաջ ինծի բացատրութիւն պէտք է տաք:

Անաթ.— Ուղածնուդ չափ, բայց նախ ինձ հոս քերող դէպքը, (դուռը ցուցնելով օրիորդին) օրիորդին բարձր ձայնով պէտք է եղելութիւնը իմացնել. (իսկիւրեմ) ներսէ մտիկ ընելով պէտք է իրողութեան տեղեակ ըլլայ:

Իգլիս.— Բայց պարոն...

Անաթ.— (դուռն մօտ գալով բարձր) տեսէք, թե ինչպէս եղա... կիմանա՞ք կոր...

Մտիկ կընէք կոր... ձեր տուած որոշման համար ձայն ածապարանօք դադի...

Իգլի.— մեկուսի կը հասկնամ կոր... ներսէն մտիկ կընէ կոր...

Անաթ.— Իտալական հրապարակէն դարձայ չիղարձայ, ոտքերուս բան մը փաթթուեցաւ, հայտէ պատճառ միասին դետին տապալեցանք, ինծի էշ, աւանակ կոպիտ կը պոռայ, ձայն չեմ հաներ, գետնէն ելնելով ներողութիւն խնդրելու միջոցիս, ինչ տեսնեմ աղէկ, պարոն Բէմին գիտ կը հետապնդէ եղեր:

Իգլի.— Ամուսինը այնպէս չէ...

Անաթ.— Ինչպէ՞ս (մեկուսի) կ'երեւայ թէ այս երիտասարդը ամէն բանէ տեղեկութիւն ունի: (բարձր) պրն. Բէմին կը տեսնեմ չեմ տեսներ. կարկիններս կը բանամ և նետի նման Բիշէօ փողոցը կը նետուիմ, վազելս տեսնելով շուները ինծի կը շրջապատեն. անոնցմէ մէկը օձիքս խածնելու կըլլայ. կը դառնամ որ հօշոք ըսեմ, առջիս պրն. Բէմին տնկուած չը տեսնեմ մի՞... առաջատաներս կը պարզեմ շունջ առնելով այս անգամ շիտակ Սէնթ օնօր փողոց կը նետեմ ինքզինքիս, թիւ 40 տանը դանդակին ձեռքս կ'երկարեմ ու պարօն Բէմին կառաքած կովու նման վրաս կը յարձակի, այդ միջոցին շուաբեղնելու համար պրն. Պէթթօյին առնել մտնելուս տեղը...

Իդի.— Պէթթօ մի՞... հօրեղբայրս:

Անաթ.— (փոքր փալով) Ինչպէս... պրն. Պէթթօն հօրեղբայրնիդ է, այսինքն դուք անոր ելբօր զաւակն էք, Պօրաօցի պարօն Իդիտօր...

Իդի.— Նոյն ինքն պարօն...

Անաթ.— (ցած) սըմ'թ... հոն է...

Իդիր.— Ատիկա դիտեմ պարօն. արդէն ատոր համար հոս եկածեմ:

Անաթ.— Ամուսնոյն փորձանքը ինծի կը բաւէ երկրորդ փորձանք մ'ալ դուք մի ըլլաք գլխուս պարօն, շուտ դացէք...

Իդի.— Ոչ, պարզն անկարելի է, (այս միջոցին Ռեմի դրան սեմին վրայ կերեւայ)

Պաթ.— Պարօն Բէմի.

Իդի.— (մեկուսի) ամուսինը...

Անաթ.— (կամաց) Դուք դսրծը ինծի ձգեցէք:

ՏԵՍԻԼ ԺԵ.

Նոյնք եւ Բեմի

Բէմի.— (իմֆնիրեմ) Երկուքէն որն է՞ արդեօք:

Անա.— (ուրախ) Պարոն ի՞նչ կ'ըսէիք, այս օրուանը առ առաջին դասերնիդ է այնպէս՞ չէ:

Իզի.— (իմֆնիրեմ) Ի՞նչ կը զուրցէ՞... (Բեմին Պաթիսթիցի աջ կրեմ որպէսզի լռէ)

Անա.— Գլուխնիդ բարձր բռնեցէք, աջ ոտքերունիդ առաջ, դէպի ներս (կամաց) զուրցածներս դործադրեցէք, որպէս զի մարդը շուարի:

Պաթ.— (իմֆնիրեմ) Պարի փորձ կ'ընէ կոր:

Իզի.— (կամաց) Պարոն ինծի հետ կը զուարճանաք:

Անա.— Մէկ քանի դաս տանելէդ վերջը ուղած տեղերնիդ կրնաք պարել, (կամաց)

Իզիտ.— (իմֆնիրեմ) Խեղճ կի՛նը չմատնելու համար ձայն հանելու չէ:

Անա.— Մէկ քանի դասէ յետոյ, կրնանք ուղած տեղերնիդ պարել: Օ՛հ, մինչև անգամ Օբէրա թատրոնը պարելու չափ ընդունակ էք. ես հոն ալ աշխատած եմ, անշուշտ օր մը Պօրաօի թատրոնը կիյնամ, որովհետև այդ քաղաքը շատ կը սիրեմ:

Բէմի.— Օն, տեսնենք, պարոնը խաղցուցէք:

Իզի.— Ի՞նչ պէտք կայ:

Բէմի.— Խաղալու է. խաղալու կը հասկնա՞ք:

Անա.— Օն, ուրեմն պարոն, նայեցէք. ես սկսիմ, դուք ալ կեղծեցէք:

Բէմի.— Նախ և առաջ պարի ժամանակ ձեռնոցները ինչպէս կը հագնին, այդ փորձեցէք:

Անադ.— Ձեռնոց մի՞... Ի՞նչ պէտք կայ:

Բէմի.— Այդպէս պէտք է:

Իզի.— Ես ձեռնոց չունիմ:

Բէմի.— (Մեղսեղերնից մտնելով) Ես ունիմ, խընդրեմ ձեռքերնիդ անցուցէք :

Իզի.— չնոր՝ ահալ եմ, ձեզի դո՛ւ ձգելու համար (կառն)

Բէմի.— Հիմա կը տեսնենք .

Իզի.— Իմ ձեռքերուս մեծ կուգայ, Իզիսօր ձեռքերուն փորձ կ'ընե, Բեմին ալ անոր զբաղած ժամանակ Անաթօլ միւս ձեռնոցը կը դնե եւ կը յարմարի).—

Անա.— (Ինքնեղբն) Վայ չար սատանայ ձեռքիս յարմարեցաւ (ձեռքը կը պահե)

Բէմի.— Զեր ձեռքին ալ չի յարմարեցաւ . դարմանալի բան, (Անաթօլից) պարոն այս ձեռնոցը ոբուճ ձեռքը յարմարիլը դուք լաւ դիտէք, այնպէս չէ .

Անա.— Արդէն իմ ձեռքիս չի յարմարիլը քիչ առաջ տեսաք .

ՏԵՍԻԼ ԺԶ.

Նոյնք եւ Եիկին Յիւրան

Տիւր.— Միւսիւ Բրէմ, միւսիւ Բէմի, սպասած փաստաբաններդ եկաւ, ձեր սենեակըն է :

Բէմի.— (Բովը երթալով) շատ աղէկ . փողոցին դուռը ինչպէս ձգեցիր .

Տիւր.— Անհոգ եղեք, ողասող կայ .

Բէմի.— (Անաթօլից կամաց) ձեզի դալով պարոն Սէնթ Օնօր փողոցը Ի՞նչ դորձ ունենալնիդ ինծի պէտք է յայտնէք :

Անա.— Ես ամէն փողոցն ալ դասեր ունիմ :

Բէմի.— Այս պարոնին տուած դասերնուդ պէս այնպէղ չէ՞ . . . ես ալ ձեզի կուղեմ որ այսպէս դաս մը տամ :

Անա.— Ինծի՞ . . .

Բէմիւ.— Հիմա ես երկրորդ յարկը ձեր բարեկամը
եղող գրգռելին այցելութիւն պիտի տամ. քիչ վերջը
պիտի գամ, զէնքերնիդ պատրաստեցէք:

Պաթիս.— Ո՞վ Ատուած իմ...

Անաթ.— (կամաց մը Իզիսօրին) Էյ քուզում.
ինքզինքնիդ ներկայացուցէր:

Իզի.— (քեւեմ բռնելով կամաց) Լսեցէք ուղած-
նիդ պիտի կատարեմ, բայց ձեզի համար չէ. այլ
հօրեղբօրս աշկան պատիւը պահելու համար, զուն
ալ իմ ըսածներս պէտք է կատարես, քիչ վերջը
զէնքերը կառնեմ կուգամ:

(Բեմի կերթայ յետոյ Իզիսօր)

ՏԵՍԻԼ ԺԷ

Պարթի, Պարիսիմ, Յիւրան,

Անա.— Աս ալ... սա ալ անդիլինին պէս կատ-
ար է:

Պաթ.— Հօրաքոյր, կը վախնամ կոր...

Տիւրան.— Խեղճ երիտասարդ. ես հիմա գործին
ի՞նչ ըլլալը կը հասկնամ:

Անա.— (Բարկութեամբ կը պատի) Պիտի խեն-
թեմամ, ի՞նչու համար, չի ճանչցած մարդոց համար
ի՞նչ յիմարութիւն, ես ալ հիմա ամեն բան կը յայտ-
նեմ, մէջտեղ կը հանեմ. (աջ կողմի դուռը երթալու
ասեմ Տիւրան դեմը կը կանգնի)

Տիւր.— Ինձի նայեցէք միւսիւ Անաթօլ,

Անաթ.— (բարկութեամբ) Սենեակս վայրկեան
մը մնալու առանձին ժամանակ չը պիտի ունենամ,
այս յարկը իմա է մի, չէ նէ ընդհանուրին, չիմ դի-
տոր որ... կարծեմ թէ 350 ֆրանք վարձքը, քարէլդի
դրամը, և այլն ես կը վճարեմ կոր, ինձմէ ի՞նչ կու-
ղէք կոր. ի՞նչ...

Տիւր.— Այ, ինձի մի սրդողիք. այս աստուծոյ
ինձի ըսիք որ...

Անաթ.— Այս աստուծոյ, այս աստուծոյ... այս
աստուծոյ ի՞նչ ըսիր չեմ գիտեր բայց այս երեկոյ...
հայտէ կորսուեցէք. դորձերնուդ գացէք, ինձի մինակ
ձեկեցէք, կը հասկնամք, մինակ մինակ մինակ...

Պաթ.— Հօրաքոյր, տեսէք մեզ կը վաճառէ.

Անա.— (անուշ) ես ձեզի համար չեմ, օրիորդ:

Տիւր^{am}— Ըսելէ ինձի համար կը դուրսցէք...

Անա.— Այո, ձեզի համար... ձեզի համար...
դուն որ ամէն օր ամեն վայրկեան ամենը կը լրտեսես
սպասու ճանկալօղ:

Տիւր.— Ինձի ճանկալօղ հէ... դուն հա...
աղաստ, միտքին...

Անա.— Ի՞նչ ըսիր... ի՞նչ ըսիր...

Տիւր.— Միտքին աղառտ ըսի...

Անա.— Յայնդ կարէ. ջատուկ աղուշ. հին շը-
լըխտի...

Տիւր.— Ի՞նչ ըսիր... ի՞նչ ըսիր...

Պաթ.— (մեղեդնի մեղեդով) հօրաքոյր...

Անա.— Հին շըլըխտի ըսի հայտէ նայինք, տէ՛ք
եղիր

Տիւր.— Եկու աղջիկս, եկու երթանք. անգամ
մ'ալ սա սրկեալին ոնենակը ստք չի կոխենք թո՛ւ ա-
նամածօթ որիկայ... (կ'երթան)

ՏԵՍԻԼ ԺԸ

Անաթօլ, մասամ Բեմի յետոյ Պարիսիմ

Անաթ.— Էօ՛ֆ... Հէլէ տէ՛ք եղան, աղասեցայ
Պաթիսթինին կը մեղքնամ, խեղճ աղլիկ դորձը կա-

մաց մը հասկցնելու է. (դուռը բացալով) եկէ՛ք տի-
կին, եկէ՛ք հոս մալիք չիկայ...

Տիկին.— Ա՛հ պարոն, ես ամէն բան լսեցի...
երախտապարտ եմ ձեզի...

Անա.— Երախտապարտ ըլլալու բան մը չիկայ...
բայց դորձը խառնուեցաւ, ձեր հօրեղբորդին է եղեր
ամուսինդ ինէ կը կասկածի, ա՛հ, այն ձեռնոցները,
առաջ ձեռքերուս չէր յարմարեր կոր, բայց հիմա
ճիշդ ու ճիշդ ձեռքիս եղաւ.

Տիկին.— Տեսէ՛ք ինչպէս եղաւ. ամուսնոյս
դլխարկին մէջէն առջի ձեռնոցները առի. տեղը ներսը
պիւստին վրայ ձեր ձեռնոցները առի դրի:

Անա.— Աման... ո՞վ Աստուած իմ...

Պաթ.— (մտնելով) Պարոն Անաթօլ տուփը առնե-
լու եկայ...

Տիկին.— Ա՛ա... (սեմեակ կը փախի)...

Պաթ.— (զարմանալով) այս կինը ո՞վ է, ... կան-
չելով) հօրաքոյր... հօրաքոյր...

Անա.— Ոտքդ պազնեմ..., ձայնդ կտրէ...

ՏԵՍԻԼ ԺԹ

Նոյնք եւ տիկին Յուրան

Տիւր.— (զալով) Ի՞նչ կայ...

Պաթ.— Կին մը, ..

Անա.— Պաթ իսթին...

Պաթ.— Ո՛հ. պիտի դուրդեմ. հօրաքոյր սենեակն
է, դիւ կը խաբէ եղեր...

Անա.— Բայց, ոչ, ոչ, սխալ է.

Տիւր.— Արդեօք ան է... անոր համար ինծի
առակեցիր... հա... հիմա կը տեսնէք... (կանչելով)
մ'ւսիւ ընէմի... կերբու

ՏԵՍԻԼ Ի

Պարիսոբն, Ա.Աարթուր

Անա.— Օհ... լինեցայ... փնայեցայ...

Պարթ.— Օհ... շատ շատ աղէկ եղաւ... դացէ՛ք ան
խեղճ աղջիկ մը խաբելնիդ սովբեցէ՛ք ներսը եղող
կիւնը տիկին Բէմին չէ՞մի

Անա.— Այ՛ո, ան է ամուսնոյն բարկութենէն
ազատելու համար սենեակս եկաւ, ես ալ ստիպեալ
ընդունեցի:

Պարթ.— Սուտ կը խօսիս...

Անա.— Ես քեզի կը սիրեմ, իմ միտքս քեզի
հետ ամուսնանալ էր, բայց հիմա խնդիրը փոխուեցաւ
դուք զիս վայրենի մարդու մը ձեռքը մատնեցիք
խեղճ կիւն մը ձեռք տուիք, այս քրաճնիդ ոճիւր մէ,
այս տեղէ դուրս ելէ՛ք. դացէ՛ք ալ այսուհետեւ ձեզ
չը պիտի սիրեմ, ձեզմէ կը խորշիմ, ձեզ կանխեմ,
կանխեմ: Զատուկ հօրաքոյրնիդ նման դուլզայ կար-
կտելով ժամանակդ անցուր:

Պարթ.— Ահ. ներողութիւն միւսի Անաթօլ.

Անա.— Գնա, այլեւս աչքիս չի տեսա՛ (Բզիսօր
ասրեա նակի զուլումը ներս կը մտնէ)

Պարթ.— Ահ, անիկա ես պիտի ազատեմ (կերպայ)

ՏԵՍԻԼ ԻԱ

Բզիսօր Ա.Աարթուր

Անա.— Ես ալ կը փախիմ.

Իզի.— (Ետեւն բռնելով) Պարոն, պատրաստ է՞ք:

Անա.— Ի՞նչպէս... էյ, ալ չափը անցուցիք,

ամենքնիդ ալ կոբսուեցէք. ինձմէ ի՞նչ կուզէք ես
ձեզի ի՞նչ ըրի...

Իզի.— Ի՞նչ մի՛ ըրիք, բայց այս անուռ այդ
կինը ձեր ննջատեանակը չէ՞ր մի...

Անա.— Այո՛... վերջը...

Իզի.— Տակուին սենեակն է, այնպէս չէ...

Անա.— Այո՛... է՛յ վերջը...

Իզի.— Ուրեմն պէ՛տք է որ վրէժս առնեմ:

ՏԵՍԻԼ 22

Նոյնք, Յիկին Ռեմի

Տիկին.— (ներսեմ) Իզիտօր, Իզիտօր. սիրելի
քուզինս...

Իզի.— Ան է... (դեպի հոն կը վազէ)

Անա.— Է՛յ Թամամ...

Իզի.— (Անարօլին) կը խնդրեմ, ուշադրութիւն
ըրէք մէկը չիկայ...

Տիկ.— Յեր այցելութեան, ձեռնոցնիդ սենեակս
մօսցեր էիք, ամուսինս կասկածեցաւ, անոր բարկու-
թենէն աղատելու համար հոս փախայ, եթէ այդ պա-
րօնը չ'ըլլար մեռած էի:

Անա.— Աման կուգայ կոր... (Յիկինը սենեակ կը
մտնէ)

ՏԵՍԻԼ 23

Նոյնք. Ռեմի, Յիկին Յիւրան

Րէմի.— (դուրսեմ) Անաթօլին սենեակն է ըսիք
այնպէս չէ (մտնելով) ինչպէս կ'ըլլայ որ ես այս սեն-

եակը մանկով հանդերձ պարտն, խնդրեմ դուք դուռը
բացէք :

Անա. — Ի՞նչ իրաւունք ունիք ուրիշի մը սենեակը
մանկու. — (կամաց Իգիսորին) Ինծի օգնեցէք :

Բէմի. — Պարագ խօսք մտիկ չեմ ընեք, սո
դուռը բացէք ներս կողմը ով է նէ, անմիջապէս
պէտք է դուրս ելլէ, այսպէս պահանջելու իրաւունք
ունիմ :

ՏԵՍԻԼ 24

Նոյն, Պարթաբին

Պաթ. — (դուռնէն գալով) հոս կողմը ես եմ

Բէմի. — Ի՞նչպէս...

Տիւր. — Աղջիկս...

Պաթ. — (Բեմի) Դանի որ ելլելու փախաքեցաք.
ահա եկայ : Միւսիւ Անաթօլին սենեակը ես էի :

Տիւր. — Ի՞նչեք կը զուրցես, աղջիկս

Պաթ. — (բովը երթալով) Ինծի հետ պիտի ա-
մուսնանայ :

Անա. — Շատ ճիշդ է (Ինքնին) ասկէ ազէկը չը
պիտի առնեմ ես...

Իգի. — Շատ դարձանալի բան :

Բէմի. — Դուք, այս սենեակը

Պաթ. — Այս սենեակը առաջին անգամ չէ որ կու-
ղամ այս առտու հոն մտած ծամանակներդ ես դարձեալ
հոն էի :

Տիւր. — Ի՞նչ, ինչպէ՞ս բացցայ

Պաթ. — Հօրաքոյր ապագայ ամուսնոյս սենեակը
չէ մի :

Բէմի. — Ըսել է դուք հոն էիք :

Անա.— Այո՛, վարագոյրներուն ետին.

Րէմի.— Շատ հաւանական է որ այս աղջիկը մինակ ալ չէր. (սենեակ երթալով) հապա կինս.

Ջայն մը.— (դուրսէն) Միւսիւ Րէմի.. Րէմի:

Րէմի.— Ո՞վ է զիս կանչողը.— Տիկին Տիւրան նայեցէք ո՞վ է: (Տիկին Տիւրան կ'երթայ Ռեմի սենեակ կը մտնայ. Իզիսօր դեպի սենեակ կը վազէ)

Իզի.— (Պաքիսթին) հոն ինչպէս մտաք:

Պաթ.— Միւսիւ Անաթօլը դիտէ, գոց դուռ մ'է, այնպէս չէ.

Անա.— Այո՛, ճիշդ է.

Պաթ.— Այդ դուռը կրեամ բանալ ըսելով բացի.

Անա.— Բանալի՞ն...

Պաթիւ.— (սալով) ահա (Իզիսօր Ռեմին գալը տեսնելով կը հագայ)

Անա.— Շնորհակալ եմ.

Տիւր.— (Քալով) Միւսիւ Րէմի, ձեզի մի նամակ

Րէմի.— Տուէք.— Աստուած ի՞նչ այս ինչ է. Վօրս տունն եմ. հոն ձեզի կ'ապաստեմ: անէծք ելեր գացեր է:

Իզի.— (իմենիտէն) Ահ, վերջապէս ազատեր է:

Րէմի.— (Տիւրանին) Տիկին այս յանցանքը ձերն է

Տիւր.— Դուք, անոր հոս եղած ըլլալը կասկած ունեցած ատեննիդ գացած ըլլալու է:

Րէմի.— Հօրը տունը այնպէս չէ:

Անա.— Սէնթ Օնօր փողոց, թիւ 40

Րէմի.— (բարկութեամբ) Կիտի տեսնուինք պարոն

Անա.— Ուզած ժամանակնիդ պրն. մտաւճառ, (Ռեմի կ'երթայ) (Իզիսօրին) Պօրտօի թատրոնին համար պարողի մը պէտք ունենալնին դիտեմ. վաղը միասին ճամբայ կ'ելլենք չըլլա՞ր՝ Պրն. Իզիսօր

Իզի.— Անմիջապէս պրն. Անաթօլ

Անա.— (ձեռքը Պաքիսթինի սալով) երեքն ու միասին:

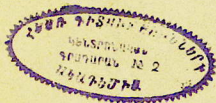
Պաթ.— Ի՞նչ մեծ հրճուանք, ի՞նչ երջանկութիւն
Տիւր.— Հապա ե՞ս

Անա.— Դուն.— վերջը կը մոռածենք, խնդրեմ
հիմա չմը ուտելիք պատրաստեցէք, որովհետեւ
նախաճաշի երթալն իբէն, քիչ մնաց որ օթոյին տակը
պիտի երթայինք:

Իդիտ.— Փառք քեզ, առանց վորձանքի այս
դործն ալ լմնցուցինք:

Անա.— Այո՛, լմնցաւ լմնցաւ բայց ասանկ դոր-
ծերու մէջ կամ ձեռնոց մի դործածեր, և կամ ձեռնոց-
ները ձեռքէդ հանելով ասոր անոր գլուխը վորձանքի
մի խօթեր:...

Վ Ե Ր Զ

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220029611

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

	ՊԵՐ.
Ակնցի Հաճի Աղան	Ե. Ե. Սմբերեց 45
Արշին Մալ Ալան	15
» » » Հայաստան Թուրքերէն	25
Անձնուէր Ընկերը	50
Լէսլէսլիճի	30
Շատախոս Սափրիչը	15
Սափացի Սափրիչը	Ե Պապէսեան 10
Ամերիկահայ Փետտըրն կամ Տայր Կարապետ	25
Բարեկենդանի Անկուտիները	15
Դղումի Վաճառականը	15
Երանոս Աղբար	Տ. Փափազեան 20
Երկու կուլեր	Մօլիէր 15
Թիք Թաք	10
Կրկ Սքառւթ կամ Մատու Մէջն է	Ե. Թօյանեան 50
Սառանայ	10
Սիրլօր	10
Գողը	Տ. Միրքո 15
Հնարամիտ Վարձակալը	10
48 Օխանոց գլխու փորձանքը	20
Վիրի հաշարաւին սպասաւորը	15
Գործարանին երկրաչափը	15
70-ոց փետրոս	10
Գառնուկը մանկական թատ.	15
Խէչօին թուղր	10

Ե. ԱՐԱՆԱՄԵԱՆ Գրատուներ կը հայթաթէ Դրպարոցական, Վիպական, Թատերական, Պատմական, Բուսական, Գործարանական ամէն տեսակ Հայերէն գիրքեր հային, հային:

Հասցէ:

ՅԱԿՈԲ ԱՐԱՆԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Պապը Այի, Բէշիմ էֆ. խան

ԳԻՆ 20 ՂՐՇ